

SIR WILFRED T. GRENFELL

POLARLÆGE OG MISSIONÆR

Af Ib Eichner-Larsen

Uden for de kredse, der beskæftiger sig med Grønlands kultur, var en mand som Samuel Kleinschmidt næppe videre kendt, før Grønlands postvæsen med udsendelse af et frimærke i november 1964 henledte opmærksomheden på hans store humanistiske arbejde. På ganske tilsvarende måde bliver polarlægen, *Sir Wilfred Grenfell* nu draget frem i lyset ved udsendelsen af et canadisk frimærke.

Sir Wilfred Thomason Grenfell blev født den 28. februar 1865 i Parkgate, Cheshire, og med det canadiske frimærke mindes man således 100 året for hans fødsel. Han fik hele sin uddannelse i England, gik i skole i Marlborough og studerede medicin ved Oxford University. Efter embedseksamen kom han til London Hospital, hvor *Sir Frederick Treves* – som siden blev Kong Edward VII's livlæge – bibragte ham de praktiske kundskaber, ligesom han iøvrigt fik afgørende indflydelse på hans karriere.

Det var Sir Frederick, som tilskyndede Grenfell til at blive maritim lægemissionær. Den ansete London-læge var begavet med en ikke ringe menneskekundskab og foreslog den 24-årige religiøst indstillede læge, at han sluttede sig til Royal National Mission for Deep Sea Fishermen, hvor han kunne forene sine åndelige interesser med sine professionelle evner. Sir Frederick hjalp Grenfell med at udruste det første hospitalsskib, hvis arbejdsfelt blev fiskerflåderne i Nordsøen, og i 1889 stod det til søs. Her virkede han i de følgende tre år og nåede ikke blot at vinde ry som fiskernes barmhjertige samaritan, men fik også oprettet en række missionsstationer for fiskere i land eller som missionsbåde til søs lige fra Biscayen til farvandet op under Island.

Disse år gav ham et fond af erfaringer, som kom ham til gode, da han i 1892 tog til Labrador som den første lægemissionær i disse egne. Hans indsats i Labrador og den nordlige del af Newfoundland kom til at strække sig over 42 år og gav ham verdensry. Han byggede hospitaler, kostskoler for forældreløse børn, landbohøjskoler og asyler, og han hjalp befolkningen med at oprette andelsforetagender for at højne levestandarden gennem øgede afsætningsmuligheder for de produkter, der

*Frimærket til minde om
Sir Wilfred T. Grenfell.*

blev frembragt. Befolkningstallet i disse egne var ca. 15.000, hvoraf 5.000 var eskimoer og indianere.

Der var plan i det pionerarbejde, Wilfred Grenfell udførte i disse år. Hospitalerne blev placeret med 150 miles mellemrum langs kysterne af Labrador og Newfoundland, og ind imellem blev der oprettet stationer, som kunne yde en mere beskedne form for sygehjælp. Alt var gennemorganiseret, og såvel motorbåd som hundeslæder hørte til disse stationers faste udstyr.

1912 bragte kulminationen af hans humanistiske arbejde. Da oprettedes i New York International Grenfell Association, hvor man centraliserede – under hans ledelse – de institutioner, som var oprettet i England, USA og Canada for at skaffe den nødvendige kapital til hans arbejde. Også disse institutioner skyldtes hans initiativ. De var frugten af de foredragsturneer, han havde holdt på begge sider af Atlanten for at påkalde opmærksomheden på sit arbejde. I 1912 grundlagdes endvidere King George V of the Seamen's institute i St. John's på Newfoundland.

Dr. Grenfell modtog mange hædersbevisninger i disse år. Han blev æresdoktor på både Royal og American Colleges of Surgeons, blev hædret af National Academy of Social Science, The Royal Geographic Society of England, The Royal Scottish Geographic Society, fik ærestitler ved syv colleges og universiteter i USA, fra Toronto og McGill universiteterne i Canada, og fra Oxford University.

I den første verdenskrig blev han med titel af major knyttet til Harvard Surgical Unit i Frankrig, og i 1927 blev han adlet af Kong Georg V.

Af Sir Wilfred Grenfells omfattende litterære produktion – han skrev henved en snes bøger om de egne og den befolkning, der stod ham nær – skal her nævnes de vigtigste: „Vikings of Today“ (1895), „The Harvest of the Sea“ (1905), „Labrador: the Country and its People“ (1909, genoptrykt 1913 og 1922), „Adrift on an Ice-Pan“ (1910), „A Labrador Doctor“ (1919, i forkortet udgave 1925), „Northern Neighbours“ (1923), „Religion in Everyday Life“ (1926), „The Romance of Labrador“ (1934).

I 1934 trak han sig tilbage fra aktiv tjeneste som lægemissionær og slog sig ned i Charlotte, Vermont, hvor han døde den 9. oktober 1940.